БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 38 (10099) | 1963 оной февралиин 14, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...аа бүхыдэнь
...р түлжүүлэе

...муугаар түхеэрэгдэһэнһээ, үбһэ тэжээлэй дутамагһаа, хонишодой бригадануудта хүнүүдые саг соонь нэмэжэ үгеэгүй ушарһаа хурьга, түлгэнүүд олоороо гарзада ороно бшуу. Пограничнa совхозой зарим отарануудта түрэхэ дүтэлһэн хонидто хүйтэн силос үгэжэ, хурьга хаюулха баримтанууд али олон үзэгдөө. Мүн хээли ехэтэй хонид хотон соохоо гарахадаа шахасалдажа эбэрхэ, дутуу хурьга гаргахашье ушар бии.

Хэжэнгын совхозой дүрбэдэхи отделениин ахалагша хонишон Поповой бригадада абтаһан хурьгадай гурбанайнь нэгэ хуби тооной гарзалшоо. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, хони хурьгадаа номерлоогүйһөө нялха хурьгад эхэеэ оложо шадангүй муудажа, туража үхэһэн байха юм. Хурьгадай хонидые тусхай хүнүүдтэ даалгажа үгэнгүй, бүхы бригадаараа хүдэлөө. Тиин бригададань шадабари багатай хүнүүд томилогдоһон байшоо. Үхэһэн хурьгадаа далдалхаяа тэдэнэ саһан доро нюужа, тэдэнэр бүри гэмтэ ябадалда ороо.

Түл абалга дээрэ тохёолдоһон эдэ дутагдалнууд юу харуулнаб гэбэл, энэ түрүүн ажахын хүтэлбэрилэгшэд, зооветмэргэжэлтэд ажал хэрэгтээ харюусалга багатайгаар хандаха, хонишодой бригадануудай хүдэлмэриие үдэр бүриин хиналтада абажа шадаагүй бшуу. Хоёрдохёор, түл абалгада зарим ажахынууд хангалтагүйгөөр бэлэдхэһэн, үбһэ, тэжээлээ саг соонь зөөжэ абаагүй байгаа ха юм. Гурбадахяар, партийна, профсоюзай организацинууд ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулдаг, социалис мүрысөө дүүрэн хүсөөрнь эмхидхэхэ тушаа эдэбхи, оролдолго тон бага гаргана.

Хүдөө ажахын һалбари бүхэниие хурданаар хүгжөөхэ талаар орон доторoo социалис мүрысөөнэй хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байхада, түрэл республикынгаа тогтоһоор дүшэн жэлэй алдарта ой тэмдэглэхэеэ байхадаа ажал хүдэлмэридөө иимэ дутагдалнуудые тэсэхэ аргагүйбди. «Уялга абаал һаа, тэрэнээ дүүргэ» гэһэн эрилтэ хүн бүхэндэ табигдаха зэргэтэй.

Нүхэд хонишод! Түл абалгын эгээл шахардуу саг ерэбэ. Отара бүхэндэ хонид жэгдэрэн түрэжэ, хурьгад эгээл олоороо түлжүүлэгдэхэнь гээшэ. Тиимэһээ хонишодой хүдэлмэриие нарин нягтаар эмхидхэхэ, хони, хурьгадаа зоотехническэ эрилтын ёһоор харууһалха, үбһэ, тэжээлээ гамтайгаар гаргашалха хэрэг эгээл шухала болоно.

Энэ харюусалгатай үедэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, зооветмэргэжэлтэд отара бүхэниие онсо хиналтада абажа, хонишодой хүдэлмэридэ бодото туһаламжа хүргэхэ, тэдэнэй эрилтэдэ анхаралтайгаар хандаха уялгатай.

Хээлитэй хонидые зүбөөр, анхаралтайгаар харууһалха зорилгоор отарын хонидые гурба-дүрбэн хэһэг болгожо хубаарилаад, дүршэл ехэтэй хонишодой харюусалгада даалгахада зохисотой байһаниинь элирээ. Энэ ушарта хонишон бүхэн һайн түл абажа, тэдэнээ оролдосотойгоор түлжүүлхэ гэжэ бүхы хүсөөрөө ажаллаха болоно бшуу.

Хурьгадые гарзагүйгөөр түлжүүлхын тула тэдэниие саг соонь эхэдэнь хүхүүлхэ, элдэб минеральна тэжээлээр хангаха, таряа талханай зүйл, үбһэ эдюулжэ һургаха, саһанай уһа уулгаха эрилтэ табигдана.

Нүхэд хонишод! Хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ гэһэн дайшалхы зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхые бүгэдөөрөө тэмсэгты. Энэтнай нраснодарайхидай уряада танай бодото харюу болоно бшуу.

...икын колхоз, совхозуудта хурьга абалгын ябаса тухай

...оной февралиин 10-най мэдээгээр

Хонидой түрэһэниинь (толгой)	Хурьгадай гарзалһаниинь (толгой)
17440	33
13620	176
4574	64
79007	2753

Үйлэдбэриин управленинүүд	Хонидой түрэһэниинь (толгой)	Хурьгадай гарзалһаниинь (толгой)
Хяагтын	84170	4327
Хориин	81676	2059
Мухар-Шэбэрэй	69857	1317
Улаан-Үдын	24623	508

Хэнэй гэмээр хонид тураа б?

Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска нютагай үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэришэдэй хандалга уряал хаа хаанагүй ханамжатайгаар хэлсэгдэжэ, һайшаан дэмжэгдэнэ.

Мухар-Шэбэрэй нютагай үйлэдбэриин управлениин харьяата Бэшүүрэй хониной совхозойхидшье баһал хамаг арга боломжонуудаа хэрэглэн, долоон жэлэй табадахи жэлдэ ниитынгээ малай тоо толгойе эрид олошоруулжа, гүрэндөө хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэгээр тушаахые эрмэлзэнэд.

Таряа хуряалгын тон харюусалгатай халуун хүдэлмэриһөөшье дутуугүй баһал нилээд шангахан ажалай хаһа хонишодой урда тудаад байна гээшэ. Эндэхи хонишод нэгэшье хурьга үхэл гарзада оруулангүй, хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхын түлөө тэмсэн, үдэрһөө үдэртэ социалис мүрысөөнэйнгөө эршэ хүсэ шангадхана. Түрүүшүүлшье олошорно. Ахалагша хонишод: Петр Бадмаев, Бальжир Сандаков, Николай Хлызов гэгшэд тус мүрысөөндэ илажа, совхозой дирекциин, парткомой, хүдэлмэришэдэй комитедэй дамжуулгын улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Тиигэбэшье энэ совхозой гурбадахи отделениин Гутай нютагта дүтэшэг байратай Бадма Балдановай даадаг эхэ хонидой отарада намарайнгаа хүсэ ехээр алдажа, тамир шадалаар һула болоһон, туранхай хонид олошоронхой. Энэмнай нилээд хүндэ хүшэр байдалда ороһон отарануудай нэгэн болоно. Гансахан үнгэрэгшэ жэлэй туршада энэ отарада хэдэн хонишод һэлгэгдэжэ, хонидынь нэгэ гарһаа нүгөөдэдэ дамжажа, харюусалга багатайгаар харууһалагдаһанай гэмээр хүхэ ногооной үедэ хүсэ шадал абажа бираагүй ха юм. Мүнөө тэдэниие урда тээнь механизатор ябаһан Бадма Балданов тушаажа абаад байнхай. 900 толгой хонидые һаянай хоёр отара болгожо таһалаа. Теэд һанаад үзыт, зунай, намарай элдин, хээрын тэжээлэй хэдышье элбэг сагта аяар 900 хонидые сугтань гаргаад бэлшээхэдэ һүүлдэжэ ябадаг, муу хонид юу оложо эдихэ гээшэб? Тэрэнһээ гадна, эдэмнай үглөөгүүр орой бэлшээридэ гаргаха, үдэшэ эртэ хорёо, хашаандань хаажархиха муу заншалтай байшоо. Иимэ шэнээ шадалгүй хонидые хаража байгаад, тэдэндээ һаяхан болотор хүхэ үбһэ, ороoһо таряанай зүйлшье хүндэлэн хазуулаатүй байһаниинь гайхалтай. Мүнөө эндэ 400 гаран хурьгад абтаад, тэдэнһээнь хорёод толгойнь гарзалаа.

— Хурьгалһан хониднай һү багатай, хурьгадаа садхаажа шаданагүй. Өөһэдөөшье үргүүлхэ болошоо, —гээд эндэхи хонишод нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

Гэхэтэй хамта энэ отараһаа 300 метр газарта һаалиин фермэ бии. Тэндэһээ һү асаржа, хурьгадтаа уултамаар байгаа. Эндэ хамта 8 хурьташад хүдэлхэ байһан аад, ойройдоол 4 хүн табигданхай, хүдэлмэридөө ехэл дарагдажа, шахардуушаг байдалда ороно. Энээн тухай һаяшаг томилогдоһон бригадын бригадир нүхэр Дубдановһаа асуухада:

— Хурьгашадаар хүдэлхэ зон оройдоо олдоногүй,—гэнэ.

Тус отарын хашаа соо орожо харахадамнай 25 эхэ хонид эрьелдэдэг «ценуроз» үбшэндэ нэрбэгдээд, гарзалшаһан байба.

Балдама Мункуевагай харууһалжа байһан түлгэнүүдэй хорёо соо ороходо нүхэр Мункуева ехэл уруу дуруу, гашуудалда баригдаһан хэбэртэй, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Колхозой колхоз, совхозой совхоз болохоһоо хойшо хонин ажалда ябааб, теэд иимэ хүндэ хүшэр байдалда ороһоноо һананагүйб. Хаража байһан түлгэнүүдэйм хорёодынь гарзалаад байна. Үшөө олохон хонид хүлһөө буушанхай. Минии һанахада «хүлгүй» болошодог үбшэндэ нэрбэгдэнэл гээшэ ха,—гээд дүүргэбэ.

Нээрээшье, ехээр муудажа, мүлхишэһэн хонид олон. Мүнөө февралиин эхеэр иитэрээ муудажа, үбшэ хабшанда нэрбэгдэжэ байһан хонид хабарай хашанха сагые хайшан гээд дабажа, хүхэ ногоон дээрэ гарахаб? Бэрхэтэйл байна. Теэд тэдэниие тэдхэхэ абарха арга боломжо бии. Хонидой байра дулаалагдаагүй. Гутайн голой һалхин, жабар тэрэ зандаа «зайгуултана», ходоро шобто үлеэнэ. Харин тэрэнииень болюулжа, хана хаяаень шэглэхэ, доронь дэбисхэр дэбдижэ үгэхэ, хобто, тэбшэ олоор бэлдэхэ, муудаһан хонидые илгажа, ороoһо таряанай зүйл эдюулээд, саһанай уһаар уһалжа, тордожо абаа һаань, түлгэнүүд иигэжэ гарзалхагүй, яһалал һайн ондо ороxo һэн.

Тус совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, тэрэ тоодо эндэхи отделениие эрхилэгшэ нүхэр Зимеревэй үбэлэй тэн болотор эдэ муудаһан хонидто һайхан үбһэ, ороoһо таряанай зүйл таһалжа үгөөгүй, тэнхээ шадалыень табюулхагүйн тула анхаралаа хандуулаагүй байһаниинь тон шаналалтай.

Д. Цыденжапов,
манай корр.

Арга боломжо яһала бии

Манай дүрбэдэхи отделениин 1-дэхи бригадынхид (бригадир М. З. Карачун) нёдондо мяха абаха, гүрэндэ худалдаха социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээд, шэнэ 1963 ондо гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө эрхимээр дүүргэхэ эрхэ нүхэсэл бии болгожо шадаһан байна.

Жэлэй һүүл багта 480 толгой бүруу, хашараг тусгаар харууһанда табигдаад, шахагдажа эхилээ һэн. Тэдэнһээ 80 толгой мал үнгэрэгшэ январь соо гүрэндэ тушаагдаа. Мүнөө тэндэ үбһэ, силос, һолоомо хүсэд хүрэхөөр бэлдээд, 400 гаран бүруу, хашараг шахан таргалуулжа байнхай. Энэ жэлдэ үшөө 200 үхэр һайнаар шахажа, 560 центнерһээ бага бэшэ мяха гүрэндэ тушааха арга бии. Бригадынхид бүхыдөө эгээн доогуур абахада 640 центнер үхэрэй мяха гүрэндэ худалдаха аргатай.

Бригададань шадамар бэрхэ малшад олон. Жэшээлхэдэ, Александра Алексеевна Дранкина хашараг бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ килограмм, бүри дээшээгээршье нэмээдэг юм. Нёдондо тэрэ 50 гаран үхэр шахажа, гүрэндэ тушааһан аад, мүнөө 40 толгой бүруунуудые даажа абаад, эрхим һайнаар харууһална.

А. Смирнов.
Кабанскын совхоз.

Һайн үүлтэрэй азарга хэрэгтэй

Адуун һүрэгөө олошоруулха асуудал тон зүбөөр, саг соогоо табигдаа гээшэ. Хэрбээ Захааминай алишье нютагта анханда азаргаар адуун атарлажа ябаһан аад, мүнөө айхабтар үсөөн болошоо.

Гансахан манай, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз хэдыхэн жэлэй урда тээ 1100 толгой адуутай байһан аад, мүнөө ойройдоол 800 адуутай.

Зүгөөр манай нютагта адуу үсхэхэдэ ехэ тааруу: үбһэ ногоогоор элбэг хада уула, хүбшэ тайгатай, үбэлдөө саһа багатай байдаг, хагдан бэлээр олдодог юм. Колхозоймнай 2-дохи, 3-дахи бригаданууд бага сабшалантай хадаа адуундаа тон бага үбһэ хубаарилдаг. Тиимэ дээрэһээ гурбан азарга адуумнай ойройдоошье үбһэ, зелёнко эдингүй, хагдаар гарза багатай хямда мяхан абтадаг.

— Һайн азаргатай адууе харууһалхада хүнгэн юм,— гээд бэрхэ адуушад урмашан хөөрэлдэдэг.

Теэд колхознай адуугаа тоохоёо болиһоор һайн үүлтэрэй азарга худалдажа абанагүй. Тиимэһээ үтэлһэн муу азаргад лэ адуун соо ябана.

Республикымнай Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерство эрхим һайн үүлтэрэй азаргануудые худалдажа абаха хэрэгтэнь колхоз, совхозуудта туһалха ёһотой.

Г. Тугутов,
колхозой гэшүүн.

Захаамин.

Бүтэд абгай габьяатай...

Бүтэд Вамбуева Ивалга нютагта 25 жэлэй турша соо һаалишанаар ажаллаад, 1959 ондо пенсидэ гараа бэлэй. Һаалишан ябахадаа нютаг зондоо хүндэтэй, магтаалтай, колхозой правлениин, партийна организациин зүгһөө бэлэг, шагналда хүртэдэг байгаа. 1955 ондо нютагайхидынь Бүтэд Вамбуевае Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ Москва хото эльгээгээ һэн. Удаань 1956 ондо Ивалгын сомоной Соведэй депутадаар һунгагдаһан юм.

Мүнөө үедэ Бүтэд Вамбуева үндэр наһатай пенсионершье һаа, Ивалгын туршалгын ажахын 3-дахи фермэдэ һаалишанаар ажаллажа байнхай. Даажа абаһан 15 үнеэдһээ сүүдхэдээ 100—110 литр һү һаахын хажуугаар фермын залуу һаалишадта баян дүй дүршэлһөө хубаалдажа, туһатай заабари үгэжэ байдагынь һайшаалтай.

В. Доржиев.

Эрхим сортын үрэһэн—баян ургасын эхин

Ороoһо таряанай ургасые дээшэлүүлхэ талаар эрдэм, наукын, түрүү дүй дүршэлэй элирүүлһэн элдэб һайн арганууд бии гээшэ. Тэдэнэй эгээл шухалань гэбэл, ажахы бүхэндэ имагта һайн сортын үрэһөөр бүхы тарилгаяа хэхэ хэрэг болоно.

Һайса туршагдажа, нютагай эрхэ байдалда тааралдахаар шэлэгдэһэн үрэһөөр тарилга хэхэдэ сортовой бэшэ, муу шанартай үрэһэндэ орходоо нэгэл адли үрэжэлтэй газарһаа 15—20 процентээр ехэ ургаса үгэдэг гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Эгээл тиимэһээ һайн сортын үрэһэн ажахы бүхэндэ ашаг ехэтэй гэжэ элирнэ бшуу.

Һүүлэй хэдыхэн жэлэй туршада Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Тарбагатайн колхоз, совхозуудта Бэшүүрэй сортучастогай дурадхаһан «Онохойская-4» сортын шэниисын үрэһэн таригдадаг болонхой. Энэ сортын үрэһэн ондоо сортын үрэһэндэ орходоо гектар бүхэнэй 3—5 центнерээр ехэ ургаса үгэдэг юм.

«Онохойская-4» сортын үрэһэн хэдэн жэлэй туршада таригдажа байхадаа ямар дүн харуулааб? Үнгэрһэн жэл Бэшүүрэй ажахынууд хамта 27783 гектар газарта энэ сортын үрэһөөр тарилга хэһэнэйнгээ ашаар урданайхида орходоо 80 мянган центнерээр, Мухар-Шэбэрэй колхоз, совхозууд 6450 гектарта тарижа, 20 мянган центнерээр ехэ ургаса хуряажа абаа. Тиихэдэ Тарбагатайн колхозууд энэ сортын үрэһэ тариха газараа 13395 гектар хүрэтэр үргэдхэһэнэй ашаар 40 мянган центнер шэниисэ нэмэжэ хуряаба.

«Онохойская-4» сортын үрэһэ тарижа, иимэ элбэг ургаса хуряагаад байхадаа, тус нютагуудай ажахынууд энэ жэлдэ ороoһо таряанай сортые бүри һайжаруулха хэмжээ мүнөө абажа байна. Бэшүүрэй сортучастогай дурадхалаар эндэхи ажахынуудта «ППГ-56» сортын шэниисын үрэһэн таригдахань. Энэ үрэһөөр һүүлэй 5 жэлэй туршада тарилга хэжэ туршахадамнай, гектарай 25 центнер ургаса үгэһэн байна. Үнгэрөөшэ жэл Тарбагатайн «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта тэрэ үрэһые «Леда-47» сортын шэниисын үрэһэнтэй зэргэшүүлжэ тариһан юм. «Искра» колхоз «ППГ-56» сортын үрэһэнһөө га бүриин 21,9 центнер, харин «Леда-47» сортын үрэһэнһөө— ойройдоол 16,3 центнер ургаса хуряагаа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо «ППГ-56» сортын үрэһэнһөө гектар бүриин 33 центнер, «Онохойская-4»—28 центнер, «Леда-47»—22 центнер ургаса абтаһан байна. Эдэ колхозууд байгша ондо «ППГ-56» сортын үрэһэ тариха газараа горитойгоор үргэдхэхэнь.

Гадна Мухар-Шэбэрэй управлениин XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 300 гаран гектарта, Охин-Булагай совхоз, мүн бусад ажахынууд нилээд ехэ газарта тэрэ сортын үрэһэ тариха юм.

«ППГ-56» сортын үрэһэн элбэг ургаса үгэхэһөө гадна, ган гасуурта тэсэмгэй, һолоомониинь бүхэ хадаа аадар бороогой ороходо, шанга һалхинай болоходо бэлээр унашадаггүй, мүн залаануудайнь шарлажа хаташоод байхадашье ороoһониинь һайрадаггүй байна. Москвагай гүрэнэй лаборатори энэ сортын үрэһые шалгажа үзөөд, һайн шанартай хилээмэн болохо гэһэн сэгнэлтэ үгөө.

Иимэ һайн шанартай үрэһые республикын ажахы бүхэндэ горитойгоор тарибал, эрхим сортын шэниисэ урданайхиһаа һураггүй ехээр хуряагдахал.

Е. Улахинов,
Бэшүүрэй сортучастогай агроном.

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссида

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна комиссиин ээлжээтэ заседани февралиин 12-то болобо. Россин Федераци дотор депутадта кандидадууд һунгуулиин бүхы округуудта хаһа саг соогоо бүридхэлдэ абтаа. Депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ, бүридхэлдэ абаха талаар һунгалта тухай дүримые эбдэһэн тухай гомодол болон мэдүүлгэнүүд һунгуулиин Центральна комиссида ороогүй.

Коммунис партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд, промышленностиин, барилгын, транспортын түрүү хүдэлмэришэд, солото колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, наука болон соёл культурын элитэ ажал ябуулагшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдээ, мүн бүридхэлдэ абтаа.

Һунгуулиин Центральна комисси һунгуулиин Окружной комиссинуудта эльгээгдэхэ бэшэг баталан абаа. Һунгалтын үдэр, мүн дуугаа үгэлгын дүнгүүдые гаргалгын үедэ комиссинуудай хүдэлмэри эмхидхэхэ тухай һанамжа, дурадхалнууд энэ бэшэг соонь найруулагданхай.

Научна, техническэ шэнжэлэлгэнүүдые тааралдуулан хэхэ тушаа

Научна болон техническэ шэнжэлэлгэнүүдые тааралдуулан хэхэ талаар СЭВ-гэй саг үргэлжын комиссиин ээлжээтэбэшэ заседани 1963 оной февралиин 6-һаа 8 хүрэтэр Москвада болоо. СЭВ-гэй гэшүүн оронуудай делегацинууд комиссиин заседанида хабаадаа.

Научна болон техническэ шэнжэлэлгэнүүдые саашадань хүгжөөхэ тухай, 1963 ондо комиссиин хэхэ хүдэлмэриин түсэб тухай асуудалнуудые комисси хаража үзөөд, зохихо шиидхэбэринүүдые баталан абаа.

Аха дүү ёһоной хани халуун, үгээ хүсэдөөр ойлголсолгын оршон байдалда комиссиин заседани үнгэрөө.

ТАСС-ай мэдээсэл

„Марс—1“ ниидэһээр

«Марс-1» станцитай үнгэрэгшэ недели соо ээлжээтэ радиохолбоон байгуулагдаа. Телеметрическэ онол аргаар станциһаа научна мэдээсэлнүүд абтаа.

Февралиин 13-да, Москвагай сагаар 9 часта «Марс-1» станци Газарһаа 59 миллион 460 мянган километр холо ошоод ябаха. Станци секунда соо 12,7 километр түргэнөөр Газарһаа холо боложо ябана.

СССР-эй МИД-эй хэблэлэй таһагта

Америкын «Нэшнл бродкастинг компани» гэжэ радиотелевизионно компани хадаа Советскэ Союз тушаа США-гай хүн зондо харша мэдэрэл түрүүлхэ зорилгоор һүүлэй үедэ Советскэ Союзда харша хэдэн дамжуулгануудые хэхэдээ, Совет ороной бодото байдалые бүдүүлигээр хазагайруулһан байна. Энээнтэй дашарамдуулан, Москвадахи өөрыңгөө корреспондентскэ пунктые хаахыень «Нэшнл бродкастинг компани» гэжэ компанида СССР-эй МИД-эй хэблэлэй таһаг дурадхаа.

«Нэшнл бродкастинг компани» гэжэ компаниин Москвадахи корреспондентдэ Советскэ Союзһаа гаража ошохо тухайнь мэдээсэгдээ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд

...Суулгын совхо... Дамба Жанаевич

Бэшүүрэй совхозой тугалшан **Зинаида Федотовна ЛИТВИНЦЕВА.**

Улаан-Үдын 3-дахи һургуулиин багша **Агния Зангеевна ЯЖИНОВА.**

Хойто-Байгалай «Дружба» колхозой орошон **Анна Ильинична ГАНЮГИНА.**

Захааминай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан **Долгор Хандуевна ЦЫДЕНОВА.**

1963 1963
МАРТЫН
3
РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдые, нютагай Соведүүдые һунгаха үдэр

Бултадаа һунгалтада хабаадая!

Һунгалтын урда тээхи зүблөөнүүдһээ

УЛААН-ҮДЭ

Улаан-Үдын 35-дахи һургуулиин шэнэ байшан соо ажалшадай түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи зүблөөн болобо.

Барилга-хабсаралгын 3-дахи управлениин зүгһөө А. Т. Горбунов иигэжэ хэлээ:

— Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар манай коллективэй эрхим түлөөлэгшэ — шулуушадай комплексно ажахын тоосоото бригадын бригадир ГРИГОРИЙ МИХАЙЛОВИЧ БАРДАКОВ дэбжүүлэгдэзэд байна. Энэ нүхэрнай һунгагшадай этигэл найдабариие бүрин харюулжа шадаха байха. Г. М. Бардановой кандидатурые дэмжэхыетнай гуйжа зуураа энэ хүниие Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар бүридхэлдэ абахыень Окружной комиссида хандаха байнабди,— гэбэ.

Удаань үгэ хэлэһэн багша К. А. Кудрявцева, врач М. Д. Гармаев, пионернүүдэй байшангай директор нүхэр Балханова болон бусад А. Т. Горбуновой һанамжа, дурадхалые нэгэн дуугаар һайшаабад.

Депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Г. М. Бардаковто үгэ үгтэбэ. Ажалшадай үзүүлһэн этигэл найдабариие харюулхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй оролдохо байһан тухайдаа тэрэ мэдүүлээ.

Д. Шагдуров.

ХОРИ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха Хориин һунгуулиин 103-дахи округой ажалшадай түлөөлэгшэнэрэй суглаан болобо. Улаан Одон, Кульск, Анаа тосхонуудтахи һунгагшадай 130 гаран түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Тэдэнэр Хориин һунгуулиин округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар хэниие эльгээхэ асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Нүхэр Д. Б. Рыбдылов хамагһаа түрүүн үгэ абаад, иигэжэ хэлээ:

— Хориин дунда һургуулиин багшанар, алба хаагшад, Анаагай совхозой ажалшад Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Хориин 103-дахи һунгуулиин округһоо КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын бюрогой парторгнуудай таһагые даагша нүхэр ДАША-НИМА ТЫЖЕБРОВИЧ РАДНАЕВЫЕ нэгэн дуугаар дэбжүүлһэн байна. Манай һунгагшад Даша-Нима Тыжебровичые һайса мэдэхэ байха. Энэ нүхэрнай партиин райкомой секретарь болон Хориин үйлэдбэриин управлениин парторгшье байхадаа колхоз, совхозуud болон эмхи зургаануудай ажалые ходо һонирходог, нилээд туһаламжа үзүүлдэг һэн. Нүхэр Раднаев манай этигэл найдабариие харюулжа шадаха байха.

Ц. С. Сультимов, Б. Н. Баинов үгэ хэлэхэ зуураа, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Даша-Нима Тыжебрович Раднаевай түлөө дуугаа үгэхые уряалба.

Мүн баһа Дэдэ Хурьбын, Хэжэнгын, Үдын, Чисаанын, Ашангын һунгуулиин округуудтахи һунгагшадай түлөөлэгшэнэрэй суглаанууд болоо.

В. Содномов.

АХА

Аяар холын Ахын аймагай ажалшадай түлөөлэгшэд Орлик тосхоной соёлой байшан соо олооро сугларжа, Буряад оронойнгоо засагай дээдэ зургаанда эльгээхэ хүн тухайдаа зүбшэбэ. «Улаан Аха» колхозой партийна организациин секретарь А. С. Галсанов үгэ хэлэжэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха Ахын һунгуулиин 90-дэхи округһоо депутадта кандидадаар түрүү хонишон Е. А. ХАПТАГАЕВАГАЙ дэбжүүлэгдэһэн тухай баяртайгаар мэдээсэхэ зуураа, сугларгашадые намтартайнь танилсуулаа.

Удаань үгэ хэлэһэн Р. Ш. Будаев, М. М. Степанова, И. Л. Саханов болон бусад түс кандидатурые ехэ халуунаар дэмжэбэд.

В. Галсанов.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1963 оной февралиин 14.

ЭГЭЭЛ ОЛООРОО ХАБААДАЛСАХА ҺУНГУУЛИИН КАМПАНИ

РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд нэгэн доро — байгша оной мартын 3-да үнгэргэгдэхэеэ байна.

Манай республикын нютагай Соведүүдтэ мүнөө 7264 депутат һунгагдаха. Энэнь 1961 онойхидо орходоо 585 хүнөөр олон болоно. Гэрэшэлэн Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ 122 депутат һунгагдаха. Энэнь 1959 онойхидо орходоо 11 хүнөөр дээшэ байна.

Мүнөө жэлэй һунгуулиин кампаниин онсо илгаань юуб гэхэдэ, энэ хүдэлмэридэ урда урдынхиһаа олон хүнүүд хабаадалсаха юм. Жэшээнь, гансахан һунгуулиин окружной, участково комиссинуудта 31 мянган хүн түлөөлэгдэнхэй. Мүн оло мянган хүнүүд һунгалтын бэлэдхэлэй, агитационно-ниитын хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Тэрэшэлэн һунгалтын урда тээхэнэ республикын аймагуудай томодхогдоһонтой хамта һунгалтада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ зарим бэрхэшээл тохёолдожо магадгүй. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1963 оной февралиин 1-нэй Указай ёһоор, урдань байһан 17 аймагай оронцо хүдөөгэй 10, промышленна 2 аймаг, районууд байгуулагдаа бшуу. Тиихэдээ Бэшүүрэй, Яруунын, Захааминай, Ахын, Сэлэнгын, Тарбагатайн аймагууд болюулагдаһан байна. Тэрэшэлэн Улаан-Үдын хүдөөгэй, Загарайн болон Прибайкалиин промышленна районууд шэнэ хилэтэйгээр эмхидхэгдээ.

Томодхогдоһон аймагууд, районуудай нэгэдэмэл сессинүүд дээрэ шэнэ гүйсэдкомууд һунгагдаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын дүрим дотор зарим тэды хубилалтанууд оруулагдаа. Хэрбээ үнгэрһэн һунгалтын үедэ аймагай Совет бүхэндэ 40 депутат һунгагдаһан байгаа һаа, мүнөө аймагай болон промышленна районой Совет бүхэндэ 75 депутат һунгагдаха юм.

Сельскэ, сомоной болон поселково Соведүүдэй депутадууд мүн лэ олон болгогдоо. Хэрбээ тиимэ Совет бүхэндэ 20 хүн һунгагдадаг байһан һаа, мүнөө 25 депутат һунгагдаха юм. Ушар тиимэһээ сельскэ, сомоной Соведүүдэй депутадуудай тоо 300 хүнөөр, поселково Соведүүдэй—90 хүнөөр нэмэхэ байна.

Мүнөө һунгалтада бэлэдхэлэй түрүүшын шата үнгэрбэ. Һунгуулиин округууд байгуулагдаа, участогуудай хилэ тодорхойлогдоо, һунгуулиин окружной, участково комиссинууд тогтоогдоо, һунгагшадай спиисогууд табигдаа.

РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ — һунгалтада бэлэдхэлэй эгээл харюусалгатай үе үнгэржэ байна. Тиихэтэй хамта аймагуудай хилын хубилһаниие, аймагай, районой, сомоной болон поселково Соведүүдтэ һунгаха округуудай олошорһониие, мүн һунгуулиин анханай округуудай хилын тад оноо болоһониие хараадаа абажа, һунгагшадай список тон нарииниаар табиха, шалгаха хэрэгтэй. Тиихэдээ һунгуулиин округ бүхэниие түд тудтань тон нягтаар хаража үзэхэ шухала. Энэ хүдэлмэридэ гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэдһээ гадна участково, окружной комиссинуудай гэшүүд, агитколлективүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой.

Энэ хэрэгэй айхабтар ехэ удха шанартай байһаниие мартажа болохогүй. Һунгагшадай списогые тон зүбөөр табилга СССР-эй эрхэтэн бүхэнэй хүндэтэ уялгаяа бэелүүлхэ хэрэгтэнь ехээр нүлөөлхэ байна. Нэгэшье хүниие алгасангүй, һунгагша бүхэниие списогтэ оруулха шухала.

Һунгалтын эхилтэр, һүүлшын 20 хоногой турша дотор, һунгуулиин участково, окружной комиссинууд һунгалтын хэзээ, хаана болохо тухай үргэнөөр тунхаглаха ёһотой. Энэ хэрэгтэ нютагай хэблэл, радио, зурагууд, соносхол гэхэ мэтын бүхы арга боломжонууд хэрэглэгдэхэ ушартай.

Манай республикын эрхэтэн бүхэнэй һунгалтада хабаадалга хадаа бэлэдхэлэй хүдэлмэриин үрэ дүн боложо харагдаха байна.

Малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэлгэ, хабарай тарилгада бэлэдхэл, түсэб болон уялгануудаа промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай дүүргэлгэ тушаа һунгуулиин кампаниин үедэ саг үргэлжын анхарал табигдаха болоно.

П. Щербаков,
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эмхидхэлэй таһагай инструктор.

Агитаторнуудай семинар

Зэдын үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхозой 2-дохи отделенидэ агитаторнуудай семинар болобо. Семинарта хабаадагшад нүхэр Г. С. Дармаевай «Партиин Центральна Комитедэй ноябриин Пленум ба манай агитаторнуудай зорилгонууд» гэһэн элидхэл зүбшэн хэлсээ.

Мүнөө тус отделениин агитаторнууд малай фермэ дээгүүр ябажа, һунгалтын дүрим тухай болон уласхоорондын байдалаар һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Ц. Сагалеев,
хүдөө бэшэгшэ.

АЛЕКСАНДР СЕРГЕЕВИЧ ДАРГОМЫЖСКИЙ

(Түрэһөөрнь 150 жэлэй ойдо)

«Хүгжэмдэ үнэн сэхэ байха зам зааһан агуухэ багшамнай»,— гэжэ тэрэниие «Борис Годунов» гэжэ оперын автор М. П. Мусоргский нэрлээ бэлэй. Үнэхөөрөөшье ородой агуухэ композиторнуудай нэгэн болохо Александр Сергеевич Даргомыжскиин зохёол бүхэн гүнзэгы удхаараа, арадай сэдьхэлэй али бүхы талые уран хурсаар харуулжа шададагаараа онсо илгардаг юм. «Хүгжэмэй ая бүхэн үгын удха ойлгуулжа шадаха ёһотой, тэрээндэл би эрмэлзэнэб. Үнэн сэхээр бүхы юумые харуулхаяа хүсэнэб»,—гэжэ өөрөө Даргомыжский нэгэтэ бэшэ хэлэгшэ бэлэй. Эдэл үгэнүүдынь тэрэнэй бүхы наһанай, бүхы ажал ябуулгын шэглэл тодорхойлно гээ һаа алдуу болохогүй.

Мүнөөдэр ородой агуухэ хүгжэмшэ Александр Сергеевич Даргомыжскиин (1813—1869) түрэһөөр зуун табин жэл гүйсэбэ.

Ородой классическа хүгжэмэй үндэһэ һуури табигша Михаил Иванович Глинкын дүтын хани нүхэр байһан Даргомыжскиин тэрэнэйнгээ наһанһаа нүгшэһэн хойно арадай болон реализмын шэнжые баримталдаг, тэрэнэй түлөө али болохоор тэмсэдэг байһан юм. Жэнхэни ород маягтай хүгжэмшэ байһан тула тэрэ үеынгөө түрүү хүнүүдээр, нэн түрүүн Пушкин, Лермонтов, Гоголь, Некрасов гэгшэдтэй нягта холбоотой бэлэй. Зохёолнууд соогоошье үе сагайнгаа эрилтэнүүдые хододоо хараадаа абадаг, түрүү үзэлтэй, ухаангүй бэлигтэй байһан тулань тэрэниие ород арад мартадаггүй, мартахашьегүй юм.

А. С. Даргомыжский хадаа Тульска губерниин Даргомыж тосхондо 1813 оной февралиин 14-дэ түрөө һэн. Дүрбэ наһатай байхадань бишыхан Сашые гэртэхиниинь Петербург эльгээгээ бэлэй. Тэрэ бүхы саашанхи наһаа Петербургда үнгэргөө. Долоон наһатайһаа хүгжэмдэ һуража эхилээд, харин арба гараад ябахадаа фортепьяно дээрэ наадагдаха түрүүшынгээ пьесэ, мүн романснуудые зохёогоо юм.

1934 ондо Даргомыжский тэрэ үедэ мэдээжэ болоһон хүгжэмшэ Глинкэтэй танилсаа һэн. Энэл танилсалгань тэрэнэй саашанхи творческо ажаябуулгада шиидхэхы нүлөө үзүүлээ юм.

Түрүү демократ үзэл баримталдаг, Эхэ орондоо үнэн сэхэ патриот Даргомыжский хүгжэмшэ болоод байхадаа нэгэтэ бэшэ хаанай хархис засагта хашуулдаг, элдэб бэрхэшээл дабаха баатай болодог һэн. Хаанай ордон шадарай элдэб ноёд һайд, хүгжэмшэдбди гэжэ бэеэ тоолоошод Даргомыжскиин бэшэһэн хүгжэм ойлгодоггүй, али болохоор һаад тодхор хэдэг байгаа. Хэды тиимэшье һаань, композитор урмаа хухардаггүй, тэрэ үеынгөө түрүү үзэлтэнөөр

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. С. Даргомыжский.

хамта тэмсэжэл ябаа юм, ушар юуб гэхэдэ, тэрэ ордон шадар эрьелдэгшэдтэ хүгжэмөө зорюулна бэшэб, харин арадтаа зорюулнаб гэжэ һайн мэдэрдэг бэлэй.

1837 ондо Даргомыжский «Лукерция Борджиа» гэжэ түрүүшынгээ оперо поэт Жуковскиин зүблөөгөөр эхилһэн аад, дүүргээгүй юм. «Собор Парижской богоматери» гэжэ Виктор Гюгогой суута романай сюжедээр «Эсмеральда» гэжэ оперо 1841 ондо бэшээд, тэрэнээ Москвада 1847 ондо табюулаа һэн.

Харин Даргомыжскиин 1855 ондо бэшэһэн «Русалка» гэжэ оперонь мүнөө хүрэтэр олохон театрнуудай сцена дээрэ табигдажа байхаһаа гадна, композиторай творчествын эгээл эрхим зүйл болон тодорһониинь хэндэшье мэдээжэ. Мүн лэ иимэ нэрэтэй А. С. Пушкинай дүүргэгдээгүй поэмын удха дагажа, тус опероо бэшэхэдээ, композитор гайхалтай хүсэтэй гурбан образ бүтээжэ шадаа һэн. Тэдэ хадаа Мельнигэй, Наташын болон Князиин образууд болоно. Мүн хүн зоной олоороо хабаадалгатай сценэнүүд, Князь болон Наташа, Мельник болон Наташын андалдаһан дуунууд илангаяа гүнзэгы бодолтойгоор, уран һайханай хүртэшэгүй үндэр хэмжээндэ зохёогдонхой гэжэ онсолон тэмдэглэмээр. Үгышье һаа, Мельнигэй ухаагаа муудалгын сценэ абажа харая. Эндэ хүгжам...
риин эгээл дээд...
нэ, тиин Мельни...
леска шэнжэ...
зүрхэ сэдьхэл...
разоороо Дарго...
лон дэлхэйн кл...
үндэр дуулга ор...
хүрэнэ гэхэдэ а...
хадаа хүгжэмэй...
дээрэ эгээл бая...
гэн»,—гэжэ шү...
ров тэмдэглээ ба...

А. С. Даргомы...
жэлнүүдтэ иланг...
ажаллаа бэлэй...
дуратай поэт б...
гахан трагедиин...
айлшан» гэжэ...
шээ һэн. Гадна...
халтай һайхану...
зохёожо, тэдээн...
сэдьхэлэй гүн...
залые харуулжа...
болон Лермонто...
шэгдэһэн Дарго...
нууд уран уян...
гаараа онсо илг...
хэдэн симфони...
нэй зохёолнууды...

Тэрэ үеынгээ...
лай дугуу дун...
гүйгөөр шүүмж...
шог хүгжэмтэ...
гээ гэжэ онсоло...
тоодо «Червяк»,...
ник» гэхэ мэтэ...

Манайшье Г...
денто Буряадай...
театрта А. С. Д...
һэн суута «Ру...
нилээд ехэ ам...
гаран жэлэй...
байнхай. СССР-...
Лхасаран Линхо...
гүнзэгы, трагич...
халтай зүбөөр х...
тээжэ, олон...
һайшаалда хүр...
мэринь тэрэнэй...
нуудайнь нэгэн...
сэгналтэ үгэдэг...
хадаа Л. Лин...
лиие Москвагай...
нэ дээрэ гүйсэд...
лоно.

Совет хүнүү...
хүгжэмэй мүхэ...
тай, ажабайдалта...
боотой байһан х...
тахагүй байһань...
ород арадайнгаа...
тэ, олондо ойлго...
жэтэй Даргомыж...
даа коммунизм...
арадаймнай сэдь...
жын шэмэг хэт...
байһандань һэжа...

Буряадай...

ГАЙХАМШАГ БАЯЛИГАЙ ОЛДОҺОН ГАЗАРТА

ЭРХҮҮГЭЙ ОБЛАСТЬ. «Байгаалиин баялигай кладовой» гэжэ Александр Герценэй нэрлэһэн гүн Сибиринэ энэ буланда гайхамшаг баялиг—нефтиин уурхай олдобо. Үнгэрэгшэ жэлэй хабар Лена мүрэнэй эрьедэ, Марково тосхоной хажууда, 2164 метр гүнзэгы газарһаа «хара алтан» — нефтиин фонтан эршэтэйгээр сорьён шэдэлээ һэн. Байгаалиин баялигые тагнагшад Сибиринэ нефтиин олдоһон газар руу дабшаба. Оршон тойрондонь тагнагшадай малтаһан олон нүхэнүүд бии болоо.

Бүтүү бүглүү тайга соо сейсмологуудай шэнэ тосхон баригдажа байна. (Нэгэдэхи зураг).

Эндэ, нефтиин олдоһон шэнэ газарта машина, техникэ асарагдаа. Сибиринэ хүйтэнэй хэды шэрүүншье һаа, хүр саһанай хэды зузааншье һаа, хүсэтэ машинанууд эрэлхэг хүнүүдтэ жолоодуулан, габьяата ажалаа бүтээнэ. (Хоёрдохи зураг).

Олдоһон нефтиие газар дороһоо гаргаха гээшэ бэлэхэн хэрэг бэшэ. Нүхэлхэ, газар тэһэлхэ, малтаха сагуудшье болодог.

Нүүдэл сейсмологическа станциин оператор А. М. Костыгов скважиные тэһэлэлгын үедэ сейсмограммануудые абажа байна. (Гурбадахи зураг).

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭД

(ЗУРАГЛАЛ)

Эгээл үүр хираалжа байхада Дулмажаб гэнтэ һэришэбэ. Тэрэ дороо хонин хүнжэлһөө һуга харайн бодоод, газаа гарахадань, хотошо хара нохойнь һүүлээ хабшанхай, орохо байха газараа оложо ядан гангинаха дуулдаба. Хёлгын эрьеэр сагаан тооһон мушхарһан зандаа, яһанай яншама жабартай хүйтэн.... Үбэлэй шэмэрүүн гайтайл гээшэ, үглөө бүри эртэ бодохош, үдэшэ орой унтахаш. Һайн бодожо үзэхэл байгааш,— гэһэн түрүүлэгшын хэдэн үгэнүүд ээлүүдгүй зүрхыень хадхахадал гэбэ. Тиигэбэшье, эреэн хүрибтэр шааляа үшөө дахин татажархёод, эрид шиидэнгеэр сэхэ зүүлжээ габшагай шангаар алхалба.

Хэды эртэ байбашье, ажалай үдэр һүни эхилһэн. Үүлтэртэ фермынхид үни ажалдаа гаранхай—хорёо хүһамаг соогуур, эндэ тэндэ ажал хүдэлмэреэ хэжэ, оог хуугай табилдана.

— Яагаа эртэ ерэбэт. Үнеэднай унтаридаал,— гэжэ малшадай хэниинньшьеб даа, Дулмажабые малай типовой байра соо харамсаараа ёгтолон хэлэбэ. Дулмажабай нюргаар хүйтэ дааба, нюураарнь халуу бусалба. Ойро зуура тэрэ абяагүй байтараа, «ехээр бү шоглогты, үглөөдэр гэжэ байдаг» гээд өөрөөшье аягүйрхэн байжа шангаханаар харюусажархиба. «Харагты даа юрэдөө, яагаа сүрхэй юм» гэжэ байжа һаалишадшье шууяшаба. Тиигэһээр байтар ахалагша малшан Бальжин үбгэнэй бардам абяан дуулдажа, абяа шэмээн таһарба. Хүн бүхэн урда урдахяа хэжэ үргэлжэлүүлбэ хаш.

— Эдэшни хашараа юм аабза. Шэнэ хүнүүд ерээд лэ ошожо байха. Зай, тэрээгээр мүнөө яахамнайб,— гээд үнөөхи үбгэмнай Дулмажабай досоохиие сагааруулна.—Хүнэй хээгүй ажал бэшэ ха юм даа. Түрүүлэгшэмнай үдэшэ зүб лэ хэлэнэ һэн. Тиигэншьегүй яахаб! Юрэдөө, һүүлэй үедэ мүртэй һаалишад тудахаяа болёод байна. Шалтаг билтаг бариха зон олон. Ходол элдэб хүнүүдэй һэлгэгдэжэ байхада, хаанаһаа һүн гарахаб. Хүдэлхэл гээ һаа, туршахал юм гүб даа, үшөө залуу ха юмши. Ехэ найдабари болохол... Зай юрэдөө өөрөө мэдэ,—гээд фермын ахалагша таабаритайханаар үгэеэ тобшолбо. Тэрэ гэһээр хэды олон саһа бордоһото үбэл, харалган хара хабарнууд үнгэрөөб, тоолоодшье яахамнайб! Дулмажаб Табутарова хүсэл зоригоо бэелүүлээд, үетэн нүхэд, айл аймагтаа магтуулжа ябаһаар үнихэнэй даа. Үргэн уужам ноёхонойхид тэрэниие дэмы магтадаггүй, үнэн сэхэ ажалаарнь омогорхон һуудаг. Тиихэдэнь Дулмажаб өөрөө артелиингээ үүлтэртэ фермын арбаад үнеэдые даажа абаад байхадаа, «шадал зэргээрээ оролдожо, этигэл найдабарииетнай харюулхаб»,—гээд харюусаһанаа огто мартадаггүй. Хорин наһанайнгаа ошохо, сагай үнгэрхэ тума, имагтал ажалаар эльгээ дүүрэжэ, сэдьхэл һанаагаа заһажа ябадаг болонхой бшуу. Зүгөөр иимэ һайн һайхан ёһо гурим гэхэ гү, али абари зантай болотороо олохон юумэ үзэһэн байна.

Хара багаһаа түрэл эхэһээ хахасажа, үншэрһэн намтартай. Хоёр дүүнэр, үбгэн эсэгынгээ сай шанажа захалхадаа юрэдөөл арбан хоёр хүрэжэ ябаа һэн.—Тиигээд удангүй хара ажал бэедээ даагаад байхадань бүришье гайтайгаар үзэгдөө. Арбан долоо хүрэжэ, анха түрүүн арбаад үнеэ даажа абаад байхадаа, бага зэргэ бахардаад, ядараад, һанаа сэдьхэлээ зобоодшье абаһан юм. Зүгөөр, бэрхэшээлһээ сухарижа, заримашуулдал адли урмаа хухаржа ошоогүй. Нилээдгүй тухашаржа, тулибашье, үнеэ буруундаа олюулһаар, ажал хүдэлмэридөө дадаа бэлэй. Үншэн дүүнэр, абаяашье үргэжэ ябаа. Сүлөөтэй сагтаа нэгэл һамбаа забда олоод лэ, гэртэхиндээ ходо туһалалсан, гэрэйнгээ юумэ өөдэ талсадаг һэн. Заримдаа хэмһээ үлүү унтаад ябахадань гэр барааниинь доройтоһондол үзэгдэгшэ бэлэй. «Яба ябаһаар хүн болоо юм даа» гэжэ Дулмажаб тухай нютагаархидынь мүнөө хэлсэдэг.

«Хүн болохо багаһаа, хүлэг болохо унаганһаа» гээшые үнэхөөрөөл Дулмажаб Аюровнагай ажалай намтар лаблан харуулна. Мүнөө энэмнай гүй дүршэлөөр баян, эрхим һаалишадай нэгэн болонхой. Ульгам шударгы ажалаараа, һайн дүнгүүдээрээ, шэнэ юумэ бүхэниие шэнжэлжэ ажал хүдэлмэридөө хэрэглэдэг байһанаараа һураг суута гараһан. Тиигэжэ гансал XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозойнгоо гэшүүдэй дунда алдаршаагүй, бүхы сэлгеэ сагаан Сэлэнгээрээ мэдээжэ болоо юм. Ойлгоһон, мэдэһэн юумэ бүхэнөө, амжалтынгаа арга оньһые, «үмсэ хубиингаа туулмаг» соохоно хадагалаад ябадаггүй, харин сугтаа ажалладаг нүхэдтэеэ саг үргэлжэ хубаалдадаг байһаниинь һайшаамаар. Теэд энээгээрээшье һанаагаа амардаггүй. Тэрэ һү ехээр һаахые оролдон, шэнэ арга бэдэрдэг, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй зүбшэдэг, түрүү арга онолнуудые шудалжа байдаг гуримтай. Сүлөөтэй сагтаа ном гү, газетэ бариад ирахадажа һуухыень, ахамад нүхэдтэеэ хөөрэлдэжэ байхыень харахат.

Үнеэдһээ һү ехээр һаахын тула тэдэниие һайнаар харуһалха, эдеэлүүлхэ, тиигэжэ үбэл зунгүй адли, һүтэй байлгаха хэрэгтэй гэжэ олон жэлэйнгээ хүдэлмэри дээрэһээ Дулмажаб Аюровна ойлгожо абаһан байна. Энэ талаар һаалишанай үүргэ тон ехэ гэжэ тэрэ мэдэдэг.

— Үбһэ тэжээл байгаал һаа, үнеэд һүтэй байдаг гэжэ зарим һаалишад һанадаг,—гэжэ нүхэр Табутарова хөөрэдэг.—Теэд ганса энээнһээ болодоггүй юм. Заримдаа үбһэ тэжээл ехэтэйшье аад, бага һү һаадаг зон бии. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, зэр...
гэ хэмдэ эдеэл...
оролдоногүй.

Дулмажаб Аю...
бөөр эдеэлүүлхэ...
ритай болоһон...
гуримай ёһоор...
үгэдэг, малаа үб...
тон наринаар са...
гээд, үбһэ тэжээ...
тээ хаяжархидаг...
зааханшье залу...
хин таһалжа үг...

— Үбһэ ехээр...
нииень шэлэжэ...
гэшхэжэрхидэг...
багаар үгэхэдэ...
жэ эрхим һаал...
лөөр һонирхохо...
Тиихэдэ үшөө...
нөөр» хандаха...
аягүйхэнөөр ду...
лэ байдаг. Шэр...
һүеэ хүсэл үгэ...

Үнэхөөрөө, н...
үнеэдтэеэ ажал...
гүй. Үнеэдынь...
лаад танидаг бо...

...Үнгэрһэн з...
хан лэ харанхы...
гүй үүр сайшаб...
шаргал улаахан...
мүндэлжэ, хаб...
рэн байһан н...
лам саашаа у...
тала дайдаар м...
габа. Үглөөнэй...
даа гараһан ү...
лишад үни ха...
ерэнхэй, үнеэд...
ба. Тиихэдэ би...
нэй хажууда...
Аюровнатай хэ...
Ажал хүдэлмэр...
мнай, «амжалта...
шье ехэ. жэлэй...
—гээд тобшохо...
гэбэшье бидэ т...
гэлдэр үгэнүүд...
жа, «хэлэһэнд...
наа абаха хүн...
лэйбди.

Хэдэн һарын...
мажабай ажа...
үнэхөөрөө аба...
дүүргэжэ шад...
жэлэй дүнгөөр...
гаа дунда жэ...
гаржа, даажа...
2000—2500 л...
Табутарова бол...
һаалишад Ханд...
цу Будаева, Х...
дэй үнэн сэхэ...
үрөөр Ноёхон...
жэл 8000 гар...
дажа, 1961 он...
центнерээр ех...
дагдаа. Энээга...
шад байгша о...
хын тула мүн...
раа оролдожо...
рүү зэргэдэ жи...
мажаб Табутар...

Баргажанай үйлэдбэриин управлени

…а боломжонуудаа …д хэрэглэхэ саг болобо

…бүтээсэтэйгөөр ажаллажа, мяха, һү, үндэгэ гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргээ.

Гэбэшье ажал хүдэлмэридэмнай ехэ дутуу дунданууд бии байгаа. Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй жэшээгээр дутагдалнуудаа элирхэйлэн гаргажа, тэдэнээ дары усадхаха хэмжээнүүдые абаха болонобди. 9 мянган гектар анханда хэрэглэгдэдэг байһан газар управленидэмнай орхигдошонхой. Энээниие балай ехэ гаргашагүйгөөр ашаглажа болохо байна. Ургаса багатай тарималнуудай удельнэ хэмжээн 2—2,6 процент болоно. Уһалагдахаар газар хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Бүхыдөө 24 мянга гаран уһалагдахаар газарай 12 мянга тухайнь 1962 ондо уһалагдаа бшуу. Иигэжэ ехэ хэмжээнэй ургаса дутуу хуряаһан болонобди. Дэрээнэй совхоз 4 мянган гектарай 3 мянгыень, Баргажанай совхоз 8 мянган гектарай хахадһаань багые нёдондо уһалһан байна. Мүн агротехническэ хэмжээнүүд ехэ дутагдалтайгаар бэелүүлэгдэжэ, юрэнхыдөө багахан ургаса хуряагдаа. Ниитын мал ажал хүгжөөхэ асуудалааршье горитой алдуунууд хэгдэһэн байгаа. Хурамхаанай совхозойхид малаа олошоруулаагүй, харин үсөөрүүлжэрхиһэн байха юм.

Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй социалис уялгануудые гүнзэгыгөөр шэнжэлээд, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба гээшэбди.

Гэхэтэй хамта эдэ уялгануудаа бэелүүлхэ талаар январь, февраль һарануудта горитой дутагдалтай байнабди гээд сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ элдэб түрэлэй мал зарим совхоз, колхозуудта үшөөл гарзалуулагдаһаар. Һая гараһан хурьгадай һайнаар харууһалагдаа, эдеэлүүлэгдээгүй дээрэһээ мүн лэ гарза хоролто болоно. Гадна нэгэдэхи кварталда 2900 үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ аад, оройдоол 12 процентыень үрэжүүлээд байнабди. XXII партсъездын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта искусственна үрэжүүлгэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Хүдөө ажахын продуктнуудые абажа, гүрэндэ худалдаха түсэб бирaтайгаар дүүргэгдэнэгүй. Гүрэндэ тушаагдаха малые тусгаар гүүртэ, отара болгожо, тусхай харууһанда табиха тушаа биратай хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Һү һаали дээшэлүүлхэ талааршье горитой дутагдалнуудтай байнабди.

Арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэжэ, 1963 ондо шэнэ амжалта туйлаха хэмжээнүүдые тодорхойлон хараалбабди.

С. ЕЛАНОВ,
Баргажанай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник.

БАРХАН УУЛЫН ХОРМОЙДО.

Фотоэтюд.

Колхоз, совхозуудай Баргажанай үйлэдбэриин управленидэ 3 совхоз, 3 колхоз ороно.

Эндэ хүдөө ажахын эдлүүриин газар бүхыдөө 199383 гектар. Тэрэ тоодо хахалагдадаг газарынь 60916 гектар, сабшалангайнь газар 40542 гектар, бэлшээринь 87407 гектар.

Эбэртэ бодо малайнь тоо 1963 оной январиин 1-нэй байдалаар 23510 толгой, тэрэ тоодо үнеэдэйнь тоо 7862, хонид 155678, тэрэ тоодо эхэ хонид—85445, гахай—4621, тэрэ тоодо бодо эхэ гахай—245, адуу морид—4207, шубуун—14611.

1963 ондо бэелүүлэгдэхэ социалис уялгануудһаа

◆ Тарилгын талмайе 1963 ондо 4940 гектараар үргэдхөөд, 4100 гектар шэнэ газар ашаглаха. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 8453 гектараар ехэ газарта шэниисэ тариха.

◆ Горох тариха талмай нёдондо жэлэйхиһээ 3,3 дахин, кукуруза тариха талмай 15 процентээр, саахарай свёкло тариха талмай 50 процентээр ехэдхэгдэхэнь.

◆ 1963 ондо бүхыдөө 378000 центнер ороохо таряа хуряажа абаха. Абтаһан бүхы ороохо таряанай 63 мянган центнерыень гүрэндэ худалдаха.

◆ 49 мянган центнер (амидын шэгнүүрээр) мяха, 100 мянган центнер һү, 4700 центнер ноохо, 930 мянган үндэгэ абаха.

◆ 39450 центнер гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 24.3 процентээр ехэ мяха, 29,5 процентээр ехэ һү, 12 процентээр ехэ ноохо, 910 мянган үндэгэ 1963 ондо гүрэндэ худалдаха.

◆ 1963 ондо эбэртэ малаа 24700-да хүргэжэ, тэрэ тоодо үнеэдые 9500 толгой хүрэтэр олошоруулха. Хонидой тооe 180 мянга болгохо, гахайнуудай — 4800, адуу моридой — 4520, шубуудай тоо 21200 хүрэтэр олошоруулха.

Түрүүшүүл иигэжэ мэдүүлнэ

Дэрээнэй совхозой ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригадын бригадир нүхэр ХОРГАНОВ хөөрэнэ:

—Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехээр абажа, совет хүнүүдые эрхим шанартай эдеэ хоолоор хангаха тэмсэл улам үргэдэнэ. Манайшье бригадын гэшүүд шадал соогоо хубитаяа оруулһан, оруулжашье байнхай. Тиигэжэ 779 центнер мяхан, 112 центнер ноохон тушаагдаһан юм.

Гэхэ зуура малай үбһэ, тэжээл жэлһээ жэлдэ дуталдадаг байна. Тиимэһээ манай бригадын ородог отделенидэ шэнэ газар ашаглаха гээшэ тон шухала болоод байна. Арга боломжонуудаа хаража үзөөд, манай отделениинхид мянган гектар шэнэ газар элдүүрилхээр шиидэбэ. Тэрэнэй 700 гектартнь ороохо таряа тариха зорилго табигдана. Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые һайшаажа, хонин бүриһөө хурьга, 3 килограмм ноохо абаха уялгатайбди.

Карл Марксын (Баян-Гол) нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр МОНТОЕВ:

—Совхоз, колхоз бүхэнэй олзо доходоо жэлһээ жэлдэ ехэдхэхэ хэрэгтэ шэнэ, түрүү аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ шиидхэхы удха шанартай. Еһотойл амжалтын түлхюур болохо ажахын тоосоон манайшье колхоздо нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай. Тиигэһэнэй ашаар хүн бүхэн хамтын зөөридэ тон гамтай наринаар хандадаг, үдэр бүхэндэ оршо гаршаяа тоолодог, абадаг продукциингаа үнэ сэнгые хямдаруулхын тула бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ гэжэ оролдодог байна бшуу. Манай колхозойхид Кубаниин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые зүбшэн хэлсэхэ зуураа 1963 ондо ажахын тоосоое улам нарижуулан бэелүүлхэ зорилго табина. Хямда сэнтэй продукци ехээр абадаг болохо зорилгоор манай Баргажанай үйлэдбэриин управлениин ажахынууд бултадаа 1963 ондо ажахын тоосоондо орохо аабза гэжэ һанагдана.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тугалшан нүхэр ДАРМАЕВА:

—Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдые сасуулан хаража үзэхэдэ ондо ондоо байна. Манай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй бидэнэрэй ажалдаа элдэбээр хандаһан дээрэһээл иимэшэр тохёолдоно гээд һанамаар. Үүлтэртэ үнеэдэймнай фермые абажа харабал, иимэ байна. 116 үнеэдэй 5-ниинь нёдондо жэл һубайрһан, хоёр тугал гарзалуулагдаһан юм. Үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1853 литр һүн һааедаһан байна. Уялгамнай—2200 литр һэн. Яахадаа абаһан уялгамнай дүүргэгдээгүйб гэхэдэ, бидэнэр ажалдаа тон оролдосотойгоор хандаагүй, дутагдалнуудаа саг соонь усадхажа шадаагүй байнабди.

Эрдэм ухаанай туйлалта, түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ, ажалдаа амжалта туйлаха талаар оролдоогүй гээшэбди. Малые искусственна аргаар үрэжүүлхэ гээшэ туйлай ехэ удха шанартай гээд һайса ойлгонхойб. Тиимэһээ искусственна үрэжүүлгэ тушаа хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлтэйб. Колхозоймнай нэгэл фермэдэ искусственна үрэжүүлгэ хэгдэдэг болонхой. Бусад фермэнүүдтэ буха табигдадаг заншалтай. Энээнһээ боложо олон мал һубайрна, һүн багаар һаагдана гэжэ ойлгохоор байна.

XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир нүхэр РАДНАЕВ:

— Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй гаргаһан тон һайшаалтай үүсхэлые дэмжээд, бригадымнай гэшүүд тарилгынгаа талмайе урда жэлэйхиһээ горитойгоор үргэдхэхөөр шиидэбэ. Тодорхойлбол, шэниисэ, кукуруза, горох улам ехээр таригдаха байна.

Зүгөөр колхозой гэшүүдые материальна талаарнь урмашуулха, ажалайнь түлөөһые дээшэлүүлхэ гээшэ мүнөө үедэ шухала удхатай болонхой. Жэшээлбэл манай колхоздо механизаторнуудай, зарим малшадай ажалай түлөөһэн арай багаар хараалагданхай. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз, Дэрээнэй Хурамхаанай совхозуудта тогтоогдоһон ажалай түлөөһэндэ орходоо колхозойхимнай багахан байна.

БЭЕ БЭЕДЭЭ ТУҺАЛЖА, БҮГЭДӨӨРӨӨ АМЖАЛТА ТУЙЛАХА

Баян суутай Баргажан нютагта сагаа һарын шарай гаража, холо сааһаа эхи абаһан Баргажан мүрэнэй, Бархан уулын хаяа хормойгоор урин дулаанай ами унажа байна даа. Яагаа үльгэр, домогто хэлэгдэдэг шэнги үргэн элдин, үнэр баян нютаг гээшэб! Тэнгэри тулама гэхээр орьёл үндэр уулануудшье, шара тоһонтой тэнтэй шэмэтэ хяаг намхалзуулан ургуулдаг үргэн дүүлим талашье, хандагай буга, баабгай, булганай дүүлин ябадаг үдхэн тужа ойшье, элдэб загаһа жараахайн шадалаа мэдүүлэн тамардаг олон тоото гол горхон, нуур сөөрэмүүдшье, юрэдөө ямаршье һайхан сэнгэлигэй газар эндэ алхам бүхэндэ дайралдаха жэшээтэй.

Оронойнгоо промышленностиие, барилгые, хүдөө ажахые партийна талаарнь хүтэлбэрилгые шэнэдхэн хубилгаха гүнзэгы удхатай холын хараата шиидхэбэринүүдэй тэндэхи совхоз, колхозуудта бэелүүлэгдэжэ байхые харахада урматай. Совхозой хүдэлмэришэн, колхозой гэшүүн, алба хаагша бүхэн урда урдынхиһаа улам ехэ урма зоригтойгоор, эдэбхитэй бүтээсэтэйгөөр ажаллажа байна.

Баргажанай үйлэдбэриин управлениин харьяата совхоз, колхозуудай түрүүшүүл Баргажан һууринда һаяхан сугларжа, Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан уялгануудтай танилсаад, 1963 оной дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые хараалба. Тиихэ зуураа ажахын үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые һайтай, муутайнь тобойлгон гаргаа. Тиигэжэ гүрэндэ ороохо таряа худалдаха түсэб 151 процентдэ хүргэгдөө гэхэ гү, али 63501 центнер худалдагдаһан байна. Мүн һү худалдаха түсэб 95,9 процент, мяхан—93,5, ноохон—87,0, үндэгэн—86 процент дүүргэгдээ бшуу. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо үнеэдэйнь тоо 300 толгойгоор олошоруулагдаа. 1961 онойхитой жэшэбэл, 1200 тугал олоор абтаһан байна. Таряан ажалые, мал ажалые саашадань хүгжөөхэ талаар зарим совхоз, колхоздо яһала һайн амжалта туйлагдаа.

Жэшээлбэл, Баргажанай совхоз ажахынгаа бүхы һалбаринуудта шахуу горитой амжалта туйлаа бшуу. Тодорхойлбол, һү гүрэндэ худалдаха түсэбөө 114 процент, мяхаар—102, ороохо таряагаар—112,2 процент; үндэгөөр—170 процент дүүргэһэн байха юм. Эндэ үнеэн бүриһөө 1263 литр һүн һаагдаа, хонин бүхэнһөө 2,8 килограмм ноохон, тахяа бүриһөө 73 үндэгэн абтаба. Иигэжэ Баргажанай совхоз республикын Хүндэлэлэй самбарта оруулагдаха эрхэтэй болоо. Мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд түсэбһөө гадуур ехэ ороохо таряа, ноохо худалдаба.

Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэдтэл адляар бэе бэедээ туһалжа, бүгэдөөрөө амжалта туйлаха гэдэг заншал Баргажанда бодотоор бэелүүлэгдэнэ. Нёдондо жэлэйхиһээ һураггүй олон түрүүшүүл элдэб һалбаринуудта нэмэһэн байна. Хамтадаа 453 һаалишадай дүрбэнэйнь нэгэ хуби үнеэн бүриин 1100 литрһээ дээшэ һү һаагаа гээшэ. Ондоогоор хэлэбэл, 1961 онойхидо орходоо түрүү һаалишадай тоо 60 хүнөөр олошороо. Гэхэ зуура, Баргажанай үйлэдбэриин управлениин эрхим һаалишадай тэн хахадынь Баргажанай совхоздо байнал! Эхэ хонидые харадаг отарануудта бүхыдөө 122 хонишод ажалладаг юм. Эдэнэй дунда абаһан хурьгадаа хоролто гарзагүйгөөр, тобир һайнаар түлжүүлһэн хүнүүд олон. Барагдашагүй баян дүй дүршэлтэй болоһон суута хонишон Ш. Л. Цыремпилова 100 хонин бүриһөө 106 хурьга абажа, эрхим һайнаар түлжүүлээд, колхозойнгоо хонин һүрэгтэ табяа. Хонишон нүхэд Арсаланова, Балаганова гэгшэд мүн лэ хонин бүриһөө эрхим хурьгадые түлжүүлжэ табиһан намтартай.

Трактор, машинануудые үргэн Баргажанайнгаа дайдаар жолоодожо, магтаалда ороһон хүнүүд баһал бии. Тэдэнэй тоодо Т. Цыденов (Дэрээнэй совхоз), Г. Бальжиров (Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз) болон бусад оролсоно. Гүрэндэ үндэгэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб 231 процентдэ хүргэһэн суута шубуушан М. Зверькова (Баргажанай совхоз) дуулаагүй, танихагүй хүн Баргажанда байхагүй шахуу.

Энэ мэтээр Баргажанай түрүүшүүлые тоолохо болоо һаа олон даа. 1963 ондо түрүүшүүлэй тоогой улам олошорхо байһандань сохом этигэхээр.

Хүдөө ажахын продуктнуудые урда урдынхиһаа улам ехээр, хямда сэнтэйгээр абаха мүрысөөндэ Баргажанай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэд хам оролсобо. Социалис уялгануудаа заабол дүүргэхэ зорилгоор тодорхой хэмжээ ябуулгануудые баталан абаба. Жэшээлхэдэ, кукуруза, саахарай свёкло ургуулха оньһожоруулагдамал 40 звено бии болгогдохонь. «Онохойская—4», «Лютесценс — 062» сортын эрхим шанартай шэниисын үрэһөөр тарилгань хэгдэхэ байна. Ороохото бүхы ургамалнуудай ургасые амяарлан хуряаха, комбайн, машинануудые бүлэглүүлэн, түргэн скоростёор ябуулха түсэб табигданхай. Ажахы бүхэндэ ороохо таряанай нэгэ тоогые үргэлжэдэнь оньһожоруулха юм. Мүн мал ажалдашье түрүү арга дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэхэ. Үүлтэр һайжаруулха, искусственна үрэжүүлгэ эрхимээр бэелүүлхэ тусхай хэмжээнүүд хараалагданхай. Энэ жэлэй туршада Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо, Баргажанай совхоздо үнеэ һааха «Карусель», «Ёлочко» тухэлэй тухеэрэлгэнүүд тодхогдохо. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Дэрээнэй совхоздо үнеэ һааха иимэ 2—2 тухеэрэлгэ, бусад ажахынуудтань 1—1 тухеэрэлгэ тодхогдохоор түсэблэгдэнэ. Баргажанай, Хурамхаанай совхозуудта гахайн байрануудтахи хүдэлмэри оньһожоруулагдаха юм.

Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй жэшээгээр ажаллажа, Баргажанай үйлэдбэриин управлениин ажалшад шэнэ, ехэ амжалта туйлахаар зоригжонхой.

Д. Чимитов,
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэб 230-аад процент хүрэтэр дүүргэһэн шубуушан Мария ЗВЕРЬКОВА, ажалшадай депутадуудай аймагай соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн хонишон Дымбрен САНГАДИЕВА.

Ангай совхоздо

Ан зэрлиг амитан. Ангуушан тэрэниие барихын тулада ангай зүргэ жэм дахажа, мүр ула хайжа, уула хада, ой тайга, тала дайдые хэды махадаг гээшэб. «Алтан» тиимэ амарханаар хүнэй гарта орожо үгэдэггүй. Үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн болотороо ябажа, тэрэниие гартаа оруулдаг, аза болоходоо амаа тоһододот. Бүхы юумэн хүнэй гарта хүнгэхэнөөр ородоггүй, оролдолго, хүсэ гаргагдахажал олзо болодог ха юм. Ангай абари зан ондоохон. Тэрэниие таагаа, мэдээгүй һаа, хооһон гараа хабсаргаад, алга һуужа болохо.

Бэрхэшээлтэйгээр баригдадаг зэрлиг ан тухай бэшэшье һаа, горитойхон хүдэлмэритэйгөөр тэжээгдэдэг ан тухай эндэ хөөрэһүүбди. Республикымнай түб хотоһоо холо бэшэхэнэ «Забайкальский» гэжэ ангай совхоз оршодог. Ойн дундахи тэрэ «город» хэды һонирхолтойб.

Совхоздоо табан бригадаһаа бүридэһэн хоёр фермэтэй байһан тухайгаа совхозой зоотехник Лидия Семеновна Лошкарева хөөрэнэ.

Хүрэһөөр тэдэ бригадануудай нэгэндэ ошоходо, Ольга Николаевна Федорова угтана. Энэ нүхэрнай совхозой тогтоһон түрүүшын

Халтар хара үнэгэнэй бригадые даагша Александра Кушнарева, совхозой зоотехник Лидия Лошкарева гэгшэд ороондо оруулагдаха үнэгэ үзэжэ байна.

Дун сагаан норко.

удэрһөө хойшо 17 жэл соо тэндэ таһалгаряагүй хүдэлмэрилнэ. Ажалаа һайса мэдэдэг, хүдэлмэриингөө онол арга олоһоороо ямаршье мэргэжэлтэдһээ дутангүй бригадые даагаад хүдэлгэнэ. Тиимэл хадаа коммунис ажалай ударник. Ажалшадай депутадуудай Городской Соведэй депутат нүхэр Федорова олоной хэрэгтэ оролдодог, эдэбхи үүсхэл ехэтэй нүхэр байха. Эрхим хүдэлмэриингөө түлөө Москва хото нэгэтэ бэшэ ошожо, арадай ажахын туйлалтануудые харуулһан выставкэдэ хабаадалсахадаа хоёр мүнгэн, хоёр бронзово медаляар шагнагдаһан байна. «Социалис мүрысөөндэ шалгарагша» гэһэн тэмдэг тэрэнэй үбсүү шэмэглэлсэнэ.

Ольга Николаевнагай даадаг совхозой норконуудай 3-дахи бригада энэ жэлдэ тогтоогдоһон шэнэ түхэлэй барилгатай шэнэ бригада. Тус бригадада 2400 толгой эмэ, 480 толгой эрэ ан тоологдоно.

— Мүнөө жэл манай бригада 10824 түл абаха зэргэтэй,—гэжэ нүхэр Федорова хөөрэнэ. Энэ хадаа хэды мянган түхэриг гээшэб? Агнангүйгөөр ажалша гарайнгаа азаар иимэ олзо оруулдаг энэ бригада магтаалтай. Нүхэр Федорова нёдондо ондоо бригадада хүдэлөөшье һаа, түсэбһөө гадуур норкын 700 гүлгэ абажа түлжүүлһэн байха юм.

Бригадын гэшүүдэй дунда Валентина Мороз Лена Кожевникова хоёрые харанабди. Эдэнэр Ленинскэ комсомолой нэрые нэрлүүлһэн коммунис ажалай ударнигууд.

Совхозой үнэгэ харагшадай нэгэ бригадада ороо үнгэргэжэ тухагүйхэн. Ан һэргэг амитан. Үнэгэдэйнгөө ороондо ороһон ороогүйе гэрэй оройдо түхеэрэгдэһэн тусхай будка соо һууһан дежурна тэмдэглэжэ, ямар сагта хэды түл абахаяа тухайлна. Тус бригадые Александра Артамоновна Кушнарева даана. Тэрэ ангайнгаа абари зан абанхай, тэдэниие харууһалхадаа барина, эрхэлүүлнэ. Халтар хара үнэгэн баһал олзо ехээр үгэдэг «зөөлэн алтан».

«Забайкальский» совхозой бэшэшье бригаданuудта ажалай үдэр абьяастайгаар үнгэргэгдэнэ.

Совхоз энэ жэл томодхогдоһон бригадада оруулагданхай. Урдань хүн бүхэн туд тудтаа өөһэд өөһэдынгөө дааһан ан харууһалдаг байһан һаа, мүнөө хамтаараа ажаллана. Хэрбээ урдань совхозой бригада бүхэндэ 1200 норко, 300 үнэгэн байдаг байһан һаа, мүнөө 2400 норко, 600 үнэгэн харууһалагдадаг болонхой.

Ан гээшэ үһэ үнгөөрөө шэлэгдэдэг ха юм. Тиимэһээ совхоз оронойнгоо ангай фермэнүүдэй дунда арһанайнгаа үнгын талаар 3-дахи һуури эзэлнэ. Тиимэһээ совхоз жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг уласхоорондын аукциондо хабаадуулагдадаг байна. Гадна «оригинальный» гэһэн хүхэльбэ үнгэтэй нооһотой норко бии болгоо. Иимэ үнгэтэй ан ондоо ямаршье совхоздо үгы юм гэжэ,—нүхэр Лошкарева хөөрэнэ.

Совхозой коллектив 1962 ониие ехэхэн амжалтатайгаар үнгэргөө. Совхозой ажахы 281,8 мянган түхэригэй олзо оруулаа. Тэрэнэйнь 270,8 мянган түхэригынь сэбэр олзо болоно. Совхоз гансахан ангай арһа тушаалгаараа гүрэндөө олзо үгэнэ бэшэ, мүн ан үсхэбэрилхын тулада амиды ан ондоо тээшэнь худалдадаг байха юм.

«Забайкальский» совхоз 1963 оной январиин 1-нэй мэдээгээр ангайнгаа тоо толгой олошоруулха долоон жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ.

— Ойрын 2—3 жэлэй туршада эхэ норконуудай тоо 12000 толгойдо хүргэжэ, зунай үедэ 70000 толгой ан барихаар хараалнабди,—гэжэ совхозой директор нүхэр Лошкарев хөөрэнэ.

**

Совхозой эбтэй эмхитэй коллектив үйлэдбэриин, культурна ажаһуудалай гэр байрануудые бариха талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулна. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэ барилгануудта 235 мянган түхэриг ашаглагдаһан байха юм. Тиигэжэ совхозой хүдэлмэришэд өөһэдынгөө хүсөөр 200 хүнэй һууритай клуб, 50 хүнэй нэгэ доро һуужа эдеэлхэ һууритай столово, эд бараа, эдеэ хоолой зүйл худалдадаг шэнэ магазин баряа. Совхозой тосхон жэл ерэхэ бүри улам үргэдэжэ, болбосон түхэлтэй болгогдоно.

Н. Цыбенов.

С. Балдуевай фотонууд.

Норкын шэнэ байра.

Аха нютагһаа

АГИТАТОРНУУДАЙ СЕМИНАР

Орлик тосхондо агитаторнуудай семинар һаяхан болобо. Семинарта 30 гаран агитаторнууд сугларaa. Һунгуулиин кампаниин үедэ ябуулагдаха агитационно хүдэлмэри тухай асуудалаар Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин парткомой секретариин орлогшо нүхэр Тумуреев лекци уншаһан байна.

ҺОНИРХОХЫН ЕХЭЭР ҺОНИРХОБО

Эндэхи соёлой байшан соо Орлик тосхоной арад зон олоороо сугларба. Тэндэ политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй гэшүүн Р. В. Буяев «Совет арад замбуулиниие шэнжэлнэ» гэһэн лекци уншаба. Сугларагшад тус лекци ехээр һонирхоо.

ЖЭЛЭЙ ДҮНГҮҮД

Ахын колхозуудта тоосоото-һунгуулиин суглаанууд боложо дүүрэбэ. Суглаанууд дээрэ ажахын үнгэрһэн жэлдэ хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгүүд тухай, 1963 ондо хэгдэхэ хүдэлмэриин зорилгонууд тухай ехын хөөрэлдөөнүүд болоо.

Вл. Галсанов.

Үнгэрһэн арбан хоногой уларил

Үбэлэй һүүлшын һара—февраль нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байһан хүйтэншэг уларилаар эхилбэ. Һарын түрүүшын арбан хоногой хүйтэнэй дунда зэргын хэмжээн республикын ехэнхи газар дайда дээрэ үдэртөө 18—22 градус байба. Энэ хадаа нормоһоо 1—4 градусаар дээшэ болоно.

Баргажан голдо арбан хоногто хүйтэнэй дунда зэргын хэмжээн 22—27 градус байгаа. Январиин гурбадахи арбан хоногой уларилтай сасуулхада, 5—9 градусаар дулаарба. Кабанскын зонодо уларил уриншаг байгаа. Тэндэ хүйтэн 16-17 градус хүрөө.

Арбан хоногой түрүүшын хахадта ехээр хүйтэрөө. Тэдэ үдэрнүүдтэ республикын ехэнхи газар дайда дээрэ хүйтэн 30—37 градус хүрэһэн байна. Тиихэдэ Баргажан голдо 38—40 градус хүрөө.

Арбан хоногой хоёрдохи хахадта нэгэ бага дулаараа. Зарим үдэртэ гэрэй оройн саһан хайлажа дуһаалаа. Наруули хадын үбэрэй саһан һулагүй шэмээлээ. Үдэрэй хүйтэн 10—5 градус хүрэтэрөө бууба.

Мухар-Шэбэртэ хаа хаанаһаа горитой саһан ороо. Тэрэнэй зузааниинь 2—10 сантиметртэ хүрэһэн байна. Бэшэ нютагуудта өөдтэй саһан ороогүй. Саһанай зузаан газар бүхэндэ адли бэшэ. Түнхэндэ 2—7 сантиметр, Орлигто—14, Зэдэдэ—8—14, Хэжэнгэдэ—9—20, Улаан-Үдын зонодо 13-24 сантиметр байба. Эгээн ехэ саһан Баргажан тосхон шадар унаа. Тэндэхи саһан 42 сантиметр хүрэбэ. Баргажан голые дахан зарим газартань саһан бага. Жэшээнь, Хилганада—3 сантиметр, Могойтодо 6 сантиметр байба.

Эгээн шангаар үлеэһэн һалхинай түргэниинь секунда соо 3—10 метр байгаа. Тэрэ һалхин зарим үдэрнүүдтэ саһа хиидхүүлжэ, хүр хүнгэрэг тогтоогоо. Февралиин 11—12-ой үдэрнүүдтэ илангаяа дулааншаг байжа, саһан һулагүй хайлаба.

Ин. Нотов.

Республикымнай команда [illegible]

Якутск. РСФСР-эй шатаршадтай наадаха эрхэ олохын түлөө болоһон мүрысөөнэй һүүлшын уулзалганууд үнгэргэгдөө.

Мүрысөөнэй зургаадахи нааданай болоходо, манай шатаршад Амурай түлөөлэгшэдтэй уулзалдаа.

Хюлгэ бүхэн дээрэ шанга тулалдаан захалжа, сугларагшадые һонирхуулна. Эдэнэр cooһoo Мельников Молчанов хоёрой наадан дүүрэнэ. Манай шатаршан нааданай дүүрэхэ багта аб адлихан байдалтай болоһон байгаа. Теэд болгоомжогүйгөөр наадаһанай һүүлээр бодоёо алдажархёо. Республикын чемпион Лубсама Гармаева Галкинатай наадахадаа, нүхэрэйнгөө алдаһан очко бусаагаа. Удаадахи хюлгэнүүд дээрэ мастерта кандидадууд Ушаков Шестопалов, Власов, Гроздов, Сумкин Матвеев гэгшэд наадаа. Эдэнэр cooһoo Сумкин командадаа нэгэ очко асарһан, Ушаковынь тэнсэһэн. Власовынь шүүгдэһэн байна. Тиихэдэ Могордоев Эделев хоёрой наадан хойшолуулагдаа. Яхадай Сахалинай шатаршадай уулзалга 3:2 тоотойгоор хойшолуулагдаа. Магаданай шатаршад 4:2 тоотойгоор Шэтын командые шүүгээ.

Нааданай һүүлшын үдэр. Профсоюзуудай үбэлэй табадахи спартакиадада зорюулагдаһан мүрысөөнэй түгэсхэлэй—долоодохи уулзалгын болоходо манай шатаршад түрүү зэргэ буляалдажа ябаһан Примориин бэрхэ шатаршадтай наадаа. Шатаршан Могордоев Сивокиниие бэлэхэнээр шүү[illegible] маева энэ үд[illegible] наадажа, Лукья[illegible] Тиигэжэ наадан[illegible] манай шатаршад[illegible] той түрүү һуури [illegible] той Примориин [illegible] һуури эзэлээ. [illegible] 16,5. Яхадай [illegible] команда—16—1[illegible] Магаданай түл[illegible] болонхой.

Мүрысөөндэ [illegible] һэн манай ко[illegible] түрүү һуури [illegible] олонхой. Мүр[illegible] рада Горький [illegible] хөөр хараалагдан[illegible]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: манай шатаршад һүүлшын уулзалгын урда тээ. Л. ГАРМА[illegible]

Аян замдаа мордобо

Хабаровск. Профсоюзуудай үбэлэй табадахи спартакиадада зорюулагдаһан мүрысөөн санаар үнгэргэгдэхэнь. Энэ мүрысөөндэ хабаадалсахаар Алас-Дурна зүгэй хизаар, область, республикын шамбайшуул сугларжа байнхай. Манай республикын нэрэ солые хамгаалхаар спортын мастернууд Геннадий Галимов, Олег Харитонов, нэгэдэхи разрядтайшуул Спиридон Бурдуковский, Юрий Коллегов, Андрей Бурлаков, Галина Баяндуева, Галина Сарина, Клавдия Чазова болон бусад аян замдаа мордонхой.

Эндэ түрүүшын һуури эзэлһэн команда Россин Федерациин бусад зонын санашадтай түрүү һуури буляалдаха түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олохо юм. Түгэсхэлэй мүрысөөн Свердловскын үзэсхэлэн гоё газарта үнгэргэгдэхэ болонхой.

Н. Иванов.

Хариин шог ёгто зугааһаа...

Нэгэ наһажаал хүн поездһоо гээгдэхэ болоод яахашье мүрөө оложо ядахадаа, харгын хажууда байһан фермертэ хандан:—6.45-най поездто үрдихын тула танай хэдалан дээгүүр сэхэ ошохыем зүбшөөгыт,—гэжэ гуйба.

— Ошыш, ошыш. Харин минии бухада харагдаа һаа, бүри 6.45-най поездто лаб үрдихэш,—гэжэ фермер хүхеэ һэн гэдэг.

***

— Сэр, би... гмм... танай басаганай хойноһоо табан жэл соо ябанаб:

— Теэд яагааб? Үшөө юун хэрэгтэй юм. Магад... пенси гү?

***

Судья: Би таниие хаанашьеб хараа гээшэ һэн хаб.

Сүүдлүүлэгшэ: Мүн даа. Би танай басаганда дуунай урок зааһан байхаб.

Судья: Хорин табан жэлээр заралгада ябуулха.

***

Тэнгэри өөдэ гэтэһээр үйлсэ хүндэлэн гаража ябаһан нэгэндэ полициин хүн хуугайлна:

— Эй, урдахи мүрөө хаража ябаагүй һаа, мүнөө гэтэжэ ябаһан газартаа дары ошохош.

***

Адар томо заанайнгаа ами табижа байхада, зоопаркын нэгэ хүдэлмэришэн уй-хай табижа байгаад уйлаба. Тиихэдэнь:—Үгы юрэдөө өөрөө үхэхэ болотороо юундэ уйлана гээшэбта, амитан сагайнгаа ерэхэдэ аялба ха юм,—гэжэ нэгэ хүн һанаата болобо.

— Танай аргадхадатнай бэлэн ха юм. Тэрэниие хүдөөлүүлхэ нүхыень малтаха бэшэ ха юмта,—гээд зоопаркын хүдэлмэришэн үшөө шангаар уйлаба.

«КРОКОДИЛ» журналһаа абтаба.

Һамгаяа та[illegible] хэһээлтэ[illegible]

Улаан-Үдэ горо[illegible] районой арадай с[illegible] сиин заседани [illegible] жэ ангай совхоз[illegible] жо, тус совхоз[illegible] байһан Блинов[illegible] ба. Тэрэ өөрынг[illegible] ватай хамта һуу[illegible] тээ ходо һогтууга[illegible] сохидог, аманда [illegible] үгөөр хараадаг, [illegible] ха, сабшахам га[illegible] байгаа.

Эхэнэрээ иигэж[illegible] нов РСФСР-эй у[illegible] 113-дахи статья[illegible] бан жэлэй болзор[illegible] даа, тэрэ хэмжээ[illegible] да байжа гэмээ [illegible] үнгэргэхөөр сүүд[illegible]

Арадай сүүдэй [illegible] бэриие республик[illegible] хүсэндэнь үлөөб[illegible]

Октябрьска[illegible] сүү[illegible]

Улаан-Үдын [illegible] торинн мэдээсэ[illegible] нөөдэр һулагүй [illegible] нойто орохогүй. [illegible] һалхин һулаха[illegible] Улаан-Үдэ хотод[illegible] 30, үдэрынь 17[illegible] тэн байхаар хүл[illegible]

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Францийн телевиденидэ зорюулжа Н. С. Хрущевой, Р. Я. Малиновскиин хэһэн мэдүүлгэнүүдэй удхатай Румыниин хэблэл уншагшадые үргэнөөр танилсуулна. Эдэ мэдүүлгэнүүд хадаа гитлеровскэ зээрхэг түримхэй добтолгые шэрүүн шангаар буруушааһан, иимэ зээрхэг замаар ябахые хүсэгшэдтэ уридшалан һануулһан ябадал болоно гэжэ «Скынтейя» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Н. С. Хрущевой, Р. Я. Малиновскиин мэдүүлгэнүүд Бухарестын телестудяар дамжуулагдаа. Дамжуулгые харагшад угаа ехээр һонирхоһон байна.

БОЛГАРИ

СОФИ. (ТАСС). «Үһөө мэеэгээ абахые эрмэлзэгшэдтэ, сэрэгэй харата аашa гаргагшадта эрид шанга уридшалан һануулга», «Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гээшэ эб найрамдал хангаха гансахан зам болоно», «Европодо эб найрамдал хангахые хэн үнэхөөрөө хүсэнэб, тэрэ үһөө мэеэгээ абахые эрмэлзэдэг хүсэнүүдтэ туһалха ёһогүй», «Волгоградай баатарнуудай алдар соло хэзээдэшье мартагдахагүй»— гэһэн гаршагуудтайгаар Францийн телевиденидэ зорюулжа Н. С. Хрущевой, Р. Я. Малиновксиин хэһэн мэдүүлгэнүүдые Болгариин түбэй газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһануудта толилоо.

„Волгоградай баатарнуудай алдар соло хэзээдэшье мартагдахагүй"

Н. С. Хрущевой, Р. Я. Малиновскиин мэдүүлгэнүүд тухай гадаадын хэблэл иигэжэ бэшэнэ

Гитлеровскэ Германида эсэргүү тэмсэлэй үедэ наһа барагшадай дурасхаалые үнэхөөрөөл ёһолон хүндэлдэг байха гээшэ эб найрамдалай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэхэ гэһэн удхатай гээд «Отечествен фронт» гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА. (ТАСС). Францийн телевиденидэ зорюулжа Н. С. Хрущевой, Р. Я. Малиновскиин хэһэн мэдүүлгэнүүдые томо гаршагуудтайгаар түрүүшынгээ хуудаһануудта толилхо зуураа, эдэ мэдүүлгэнүүд дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхые, арадуудай аюулгүй байдал хангахые Советскэ Союзай уряалһан шэнэ уряа болоно гэжэ Прагын газетэнүүд тоолоно. «Дайн байлдаае зайсуулхын тулада эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй оролдолго гаргахань шухала» гээд «Руде право» гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ. «Хамтадаа ябажа дайлалдагшад хамтынгаа хүсөөр эб найрамдалые хамгаалха ёһотой» гээд «Праце» газетэ бэшэнэ.

ПОЛЬШО

ВАРШАВА. (ТАСС). Волго дээрэ туйлагдаһан агууехэ илалтын 20 жэлэй ой Польшодо үргэнөөр тэмдэглэгдээ. Тиимэһээ тиихэдэхи мартагдашагүй үдэрнүүд тухай Францийн телевиденидэ зорюулжа Н. С. Хрущевой, Р. Я. Малиновскиин хэһэн мэдүүлгэнүүдээр Польшын ажалшад һонирхоно. Эдэ мэдүүлгэнүүд Польшын телевиденеэр дамжуулагдаа. Эдэ мэдүүлгэнүүдтэ радио болон телевидениин шэнжэлэгшэд ехэ анхарал хандуулһан байна.

Советскэ правительствые толгойлогшын, СССР-эй Оборонын министрэй мэдүүлгэнүүдые газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһануудта толилоо. Эдэ үгэнүүд хадаа дахяад аюултай замда орохые хүсэгшэдтэ бултандань уридшалан һануулга боложо үгэнэ гээд «Жице Варшавы» гэжэ газетэ заана.

«Волго дээрэ байлдаа хэхэдээ, совет хүнүүд бүхы арадуудай бэеэ даанхай байдалай, тэрэшэлэн бүхы дэлхэй дээрэхи эрхэ сүлөө болон дэбжэлтые хамгаалаа» гээд «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). «Эб найрамдалые хүсэгшэд хадаа үһөө мэеэгээ абахые эрмэлзэгшэдтэ ядерна зэбсэг дамжуулан үгэлгые дэмжэхэ ёһогүй» гэһэн гаршагтайгаар Францийн телевиденидэ зорюулжа Н. С. Хрущевой, Р. Я. Малиновскиин хэһэн мэдүүлгэнүүдые «Непсабадшаг» газетэ толилоо. Мэдүүлгэнүүдые «Мадьяр немзет», «Непсава» газетэнүүд мүн лэ толилоо.

Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой, Оборонын министр Р. Я. Малиновскиин мэдүүлгэнүүд «сагһаа урид» хэгдээ гэжэ Париж тоолоно гээшэ ха. Үнгэрһэн ушар тухай хэлэгдэһэн дээрэһээнь бэшэ, харин Волго дээрэ болоһон байлдаанай түүхэтэ дүй дүршэлһөө хэгдэхэ тобшололнуудай уласхоорондын мүнөөнэй оршон байдалда угаа шухала байһан дээрэһээнь иигэжэ тоолоно ха гээд «Мадьяр немзет» газетэ мэдүүлнэ.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1963 оной февралиин 14.

ВФДМ-эй гүйсэдкомой сесси

БУДАПЕШТ, февралиин 12. (ТАСС). Демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн Федерациин гүйсэдкомой сесси эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. ВФДМ-эй Бүхэдэлхэйн ассамблейн Варшавада болоһонһоо хойшонхи үе соо федерациин хэһэн хүдэлмэриие сессидэ хабаадагшад зүбшэн хэлсээ, 1963 оной хүдэлмэриин түсэб болон тус тус асуудалнуудаар һанамжа дурадхалнуудые баталан абаа.

Болгари Советскэ Союз хоёрой хани барисаан бэхижэнэ

СОФИ, февралиин 12. (ТАСС). Болгар-совет хани барисаанай бүгэдэ арадай комитедэй үргэн пленум үсэгэлдэр боложо, комитедэй 1963 ондо хэхэ хүдэлмэриин түсэб баталан абаа. Советскэ түрүү дүй дүршэл шэнжэлэн шудалха, БКП-гэй VIII съездын директивэнүүдые дүүргэлгэдэ Советскэ Союзай үзүүлдэг һайн һайхан, аха дүүгэй туһаламжые тайлбарилха талаар, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ зорилгоор Советскэ правительствын абадаг хэмжээ ябуулгануудые тайлбарилха талаар хэмжээнүүд түсэбэй ёһоор хараалагданхай.

Советскэ элүүрые хамгаалгада зорюулагдаһан үдэрнүүд, Азербайджанай соёл культурын декада Болгарида үнгэргэгдэхэ, мүн Совет Армиин 45 жэлэй ой, НРБ болон СССР-эй хоорондо хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай договорой баталагдаһан үдэрэй 15 жэлэй ой тэмдэглэгдэхэ юм.

БТА агентство иигэжэ мэдээсэнэ. Болгар-совет хани барисаанай бүгэдэ арадай комитет Совет-болгар хани барисаанай бүлгэмдэ телеграмма эльгээжэ, ФРГ-гэй болон Францийн правительствануудта Советскэ правительствын эльгээһэн нотонуудые хүсэдөөр дэмжэһэн байна.

18 ороной түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитет хүдэлмэреэ эхилбэ

ЖЕНЕВЭ, февралиин 12. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитет 2 һара шахуу саг соо забһарлалга хэһэнэйнгээ һүүлээр мүнөөдэр эндэ хүдэлмэреэ эхилбэ. Тус комитедтэ хабаададаг бүхы оронуудай түлөөлэгшэд заседани дээрэ байгаа. Имагтал уласхоорондын энэ шухала хэлсээнүүдые Францийн правительствын оройдоошье хэрэгсээдэггүй дээрэһээ Францийн делегат байгаагүй.

18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедтэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов Советскэ Союзые түлөөлнэ.

Заседаниие нээлгын ёһололой һүүлээр буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар США-гай правительствын баримталдаг хараа бодол тухай 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэдэг комитедтэхи Америкын түлөөлэгшэ Уильям Фостер үгэ хэлээ.

Оасайхид сэхэ ру[illegible] хэлэжэ ороо[illegible]

ПАРИЖ, февралиин 12. (ТАСС). Париж шадар Венсендэ сэрэгэй тусхай трибуналай заседанинууд боложо, президент де Голлиие хорлолго эмхидхэгшэдые болон тэрээндэ сэхэ хабаадагшадые сүүдлэнэ.

Де Голлиие хорлолго сэхэ эмхидхэһэн оасовец Бастьен-Тири үсэгэлдэр мүрдүүлээ. Президентые алаха бэшэ, харин тэрэниие хулгайлан абаһанайнгаа һүүлээр, сүүдлэхэ зорилгоор хорлолго хэгдэһэн байгаа гээд тэрэ мэдүүлээ.

Оасайхид де Голльдо тон дүтэ байдаг хүнүүдһээ мэдээ абажа, тэрэнэй хаагуур ябаха байһыень тон һайнаар мэдэдэг байгаа гэжэ харуулһан эли тодо мэдээнүүдые Бастьен-Тири дурдаһан байна. Тиихэдэ президентын өөрынь түрэлхид[illegible]шье оасайхидта [illegible] шоо.

Францийн мүн[illegible] хэдэ хэдэн элита[illegible] тай, парламентар[illegible] нистрнүүдтэйшье [illegible] холбоо барисаата[illegible]

Мүнөөнэй фина[illegible] микын министр[illegible] президент де Го[illegible] даһанай һүүлээ[illegible] сагые гартаа аба[illegible] вын премьер-мин[illegible] найдадаг байгаа [illegible] баталан хэлээ. [illegible] хэхэ ябадалай [illegible] тухай Жискар [illegible] урид мэдэдэг бай[illegible] нэгэшье дахин [illegible] гээд гэмнэгдэгшэ[illegible]

Ирагай офицернүүд сааза[illegible]

ЛОНДОН. (ТАСС). Багдадай радио иигэжэ мэдээсэбэ. Урдын дүрбэн офицерые шэнэ засаг түрэ Ирагай ниислэлдэ февралиин 11-дэ саазалан алаа. Тэдэнэй дунда бригадна генерал Абдель Маджид Джалиль, бригадна генерал Хусейн Дури, [illegible] Казем, бригадна [illegible] наби гэгшэд бии [illegible] ство дамжуулна.

Редакт[illegible]
Ц. Ц[illegible]

Манай адрес, телефо[illegible]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Лен[illegible]
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. ред[illegible] ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизн[illegible] —24-74, сельского хозяйства, советского строител[illegible] ры—47-59, промышленности, транспорта, инфор[illegible] литературы и искусства—34-05, писем и рабсел[illegible] отдел переводов и корректорская—35-95, бухг[illegible] Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министерс[illegible] Бурятской АССР.
Н00350.